

Vlaams
Parlement

stuk **2455** (2013-2014) – Nr. 1
ingediend op 3 februari 2014 (2013-2014)

Ontwerp van decreet

houdende instemming met de kaderovereenkomst
inzake een partnerschap en samenwerking
tussen de Europese Unie en haar lidstaten, enerzijds,
en Mongolië, anderzijds,
ondertekend in Ulaanbaatar op 30 april 2013

MEMORIE VAN TOELICHTING

I. ALGEMENE TOELICHTING

1. De betrekkingen tussen de Europese Unie en Mongolië

De Europese Unie (EU) en Mongolië knoopten in 1989 betrekkingen aan. Sinds de democratische revolutie in 1990 evolueerden die relaties op een positieve manier. De EU was en is nog steeds betrokken in nationale en regionale samenwerkingsactiviteiten. De basis van die betrekkingen was de overeenkomst inzake handel en economische samenwerking die de toenmalige Europese Economische Gemeenschap (EEG) en Mongolië op 16 juni 1992 ondertekenden, en die op 1 maart 1993 in werking is getreden.

De relaties waren vooral gericht op ontwikkelingssamenwerking. Mongolië toonde echter herhaaldelijk belangstelling om de betrekkingen uit te breiden naar nieuwe gebieden zoals handel en investeringen of onderwijs en cultuur. Bovendien wil het land ook de politieke dialoog verruimen. De EU staat open voor die voorstellen. Daarnaast hebben verschillende lidstaten initiatieven genomen op het vlak van cultuur, onderwijs en archeologie.

Tussen 1993 en 2006 ontving Mongolië voor ongeveer 70 miljoen euro ontwikkelingshulp van de EU, vooral via het programma voor technische bijstand aan het Gemenebest van Onafhankelijke Staten (TACIS), en sinds 2004 via het programma voor Aziatische en Latijns-Amerikaanse ontwikkelingslanden (ALA). Aanvankelijk richtte de hulp zich op de overgang naar een vrijemarkteconomie, met inbegrip van human resources, steun aan kleine en middelgrote ondernemingen, de institutionele en infrastructurele ontwikkeling en het verlichten van de sociale gevolgen van die overgang. Sinds 2000 concentreert de samenwerking zich op plattelandontwikkeling die goed is voor meer dan 80% van de financiële hulp. Er waren ook bijkomende acties via regionale programma's zoals het trans-Europees samenwerkingsprogramma voor het hoger onderwijs (TEMPUS). Het Directoraat-generaal van de Europese Commissie voor Humanitaire Hulp (ECHO) verleende herhaaldelijk noodhulp om de gevolgen van de strenge winters en droogteperiodes te lenigen.

In het strategiedocument 2007-2013 kondigt de EU aan dat de samenwerking met Mongolië verder zal focussen op het bestrijden van de armoede door een duurzame plattelandontwikkeling. Het document beantwoordt aan de noodzaak om de levensomstandigheden en de duurzame tewerkstelling op het Mongolische platteland te verbeteren, en de vlucht naar de steden tegen te gaan. Het is de bedoeling de beperkte financiële en administratieve middelen te concentreren op één actie die de plattelandontwikkeling in een brede zin tot doel heeft.

Op 11 november 2010 vond de ondertekening plaats van een memorandum van overeenstemming over het meerjarige indicatieve plan voor samenwerking tijdens de periode 2011-2013 dat het kader biedt voor de toekomstige bilaterale samenwerking ten belope van 5 miljoen euro per jaar, wat een toename met 40% betekent ten opzichte van het tijdperk 2007-2011. Die middelen gaan naar twee programma's. Enerzijds wordt steun verleend aan de openbare sector voor de verbetering van normen en standaarden op het vlak van goed bestuur, democratie, mensenrechten en institutionele hervormingen. Dit ligt in de lijn met de intentie van de Mongolische regering om Europese standaarden in te voeren. Anderzijds gaat steun naar technisch en beroepsonderwijs en opleiding met het oog op de ontwikkeling van duurzaam levensonderhoud en de bescherming van het leefmilieu in landelijke gebieden.

De EU is na China, Rusland en de Verenigde Staten de vierde belangrijkste handelspartner van Mongolië in 2012 met een invoer van 447 miljoen euro (7,4% van de totale Mongolische import) en een uitvoer van 58 miljoen euro (1,8% van de totale export). Mongolische exporteurs genieten van een virtuele tariefvrije toegang tot de Europese markten via het systeem van algemene preferenties.

Op 3 april 2009 ondertekenden de EU en Mongolië een luchtvaartovereenkomst die de bilaterale overeenkomsten tussen Mongolië en de EU-lidstaten in overeenstemming brengt met de Europese wetgeving.

2. Een korte schets van het partnerland

2.1. Algemene gegevens

Mongolië is een uitgestrekt, maar dunbevolkt land dat geprangd ligt tussen Rusland en China. Zowat een derde van de 3 miljoen inwoners woont in de hoofdstad Ulaanbaatar. De landelijke bevolking bestaat grotendeels uit nomaden die vooral leven van de veeteelt.

Tot 1990 was Mongolië een communistische eenpartijstaat met een regering die was geënt op het Sovjetsysteem. Onder invloed van de perestrojka in de voormalige Sovjet-Unie kwam er een democratiseringsproces op gang. Dat proces leidde in mei 1990 tot een wijziging van de Grondwet die een meerpartijenstelsel aanvaardde en de functie van president creëerde.

Vandaag is Mongolië een parlementaire democratie met een eenkamerstelsel. De Grondwet is gebaseerd op democratische waarden die op een ruime steun van de bevolking kunnen rekenen. De verkiezingen verlopen op een vrije en correcte manier. Het land scoort relatief goed in internationale rapporten over bestuurszaken, maar een gebrek aan openheid van de overheid, een strenge wetgeving inzake laster, zowel als economische en politieke druk zorgen voor een beperking van de persvrijheid, ondanks recente positieve ontwikkelingen. Mensenrechten geven over het algemeen geen aanleiding tot een grote bezorgdheid. Het juridische systeem is niet altijd sterk genoeg om de belangen van de burgers te verdedigen. Corruptie is en blijft een groot probleem, ook al nam het parlement in juli 2006 een anticorruptiewet aan. Op de Corruption Perceptions Index 2012 van Transparency International bekleedt Mongolië de 94ste plaats met een score van 3,6 op 10.

De Mongolische Revolutionaire Volkspartij won de parlementsverkiezingen die plaatsvonden op 29 juni 2008. Zij behaalde een ruime meerderheid, maar besloot toch een coalitieregering te vormen met de Democratische Partij waardoor de oppositie slechts uit drie leden bestaat.

De zittende president Nambaryn Enkhbayar, kandidaat van de Mongolische Revolutionaire Volkspartij, verloor op 24 mei 2009 de presidentsverkiezingen van Tsakhiagiin Elbegdorj die de steun kreeg van de Democratische Partij, de Burgerpartij en de Groenen. De president is voorzitter van de Nationale Veiligheidsraad en opperbevelhebber van het leger. Hij bekrachtigt de wetten en kan zijn veto stellen.

De parlementaire verkiezingen van juni 2012 werden geacht vrij en eerlijk te verlopen. De Democratische Partij won de verkiezingen met 32% van de stemmen, gevolgd door de Mongolische Volkspartij met 28% en de Mongoolse Revolutionaire Volkspartij (een afsplitsing van de Mongoolse Volkspartij) met 20%.

Het landenstrategiedocument van de Europese Commissie geeft aan dat de komende jaren cruciaal zullen zijn voor Mongolië. Er zijn talrijke bemoedigende ontwikkelingen zoals een dynamische mijnbouwsector, een steeds actiever maatschappelijk middenveld, meer pluralisme in de politiek en de administratie, een macro-economische stabiliteit en een grotere beschikbaarheid van producten en diensten. Toch moeten de Mongoliërs een aantal oude en nieuwe problemen zonder verwijl aanpakken. Het betreft corruptie, het gebrek aan een ontwikkelingsstrategie, de extreme armoede, een kwetsbare financiële sector, woestijnvorming en de aantasting van het milieu. Mongolië heeft de steun nodig van internationale donoren. Nog belangrijker dan financiële steun en nieuwe projecten is de noodzaak van een eerlijke en constructieve dialoog met de beleidsmensen.

2.2. Economische en sociale gegevens

Als feitelijk onderdeel van de voormalige Sovjet-Unie had ook Mongolië vanaf 1990 te kampen met de gevolgen van het uiteenvallen van het Oostblok. Het wegvallen van de Russische economische hulp, het verdwijnen van afzetmarkten, het vertrek van Oost-Europese experts en het ontbreken van markteconomische structuren zorgden voor een open crisis. Het inkomen van de bevolking verminderde tijdens de periode 1991-1993 met 20%, de export viel terug op de helft en de investeringen daalden met 70%.

De regering en het parlement stelden alles in het werk om de politieke en economische randvoorwaarden om te buigen en de overgang naar een vrijemarkteconomie te bewerkstelligen. Zij kregen de steun van westerse donorlanden en internationale organisaties.

Sinds het begin van deze eeuw is de economische toestand veel beter. Aan de basis daarvan ligt de ontginning van grondstoffen die de jongste jaren zorgde voor een jaarlijkse groei tot 10% en een overschot op de begroting en de betalingsbalans. Door de wereldwijde economische crisis en de daling van de meeste grondstoffenprijzen kwam die gunstige evolutie in gevaar. De regering tracht daarop in te spelen door hervormingen en besparingsmaatregelen uit te werken.

Landbouw en veeteelt, enerzijds, en de mijnbouw, anderzijds, zijn de voornaamste economische sectoren. De mijnbouwsector zorgt voor bijna 70% van de gezamenlijke industriële productie van het land. Het belang van de landbouw voor het bruto sociaal product neemt verder af, maar die sector zorgt wel voor de tewerkstelling van een derde van de actieve bevolking. De dienstensector is de grootste tewerkstellingsbron, maar hij stelt slechts 5% van de plattelandsbevolking tewerk.

Door in 1997 als eerste ‘overgangsland’ toe te treden tot de Wereldhandelsorganisatie (WTO) zette Mongolië een belangrijke stap inzake buitenlandse handel die jaarlijks zorgt voor 20 tot 30% van het bruto nationaal inkomen (bni). Als land dat ingesloten ligt tussen twee grote buurlanden, is het voor Mongolië van groot belang een adequaat handelsbeleid te voeren. Mongolië wil zijn export ook diversifiëren om minder afhankelijk te zijn van de schommelingen van de grondstoffenprijzen. In 2012 was China zowel de belangrijkste importeur als het belangrijkste exportland. Bijna 89% van de uitvoer, vooral koper, steenkool en goud, gaat naar China. Mongolië kan niet rekenen op een ‘alles behalve wapens’-behandeling omdat het niet is erkend als een minst ontwikkeld land, en het is evenmin partij bij regionale handelsovereenkomsten.

Sinds 1996 is de omvang van de buitenlandse directe investeringen met 700% gestegen. In 2009 liepen die investeringen op tot 424 miljoen US-dollar. Het grootste deel gaat naar de mijnbouwsector. Tussen 1990 en 2007 stond China in voor ongeveer een derde van de totale investeringen. Ondernemingen met een buitenlandse inbreng hebben een groot aandeel in de export.

Mongolië is een arm land met een gemiddeld inkomen van ongeveer 600 euro per hoofd van de bevolking. Ongeveer een derde van de Mongolische bevolking leeft onder de armoedegrens van één US dollar per dag, en die situatie is sinds 1990 nauwelijks verbeterd. De overgang naar een vrijemarkteconomie leidde tot een grotere sociale ongelijkheid. Mongolië heeft een jonge bevolking maar de staat kan niet altijd zorgen voor een aangepast onderwijs en voldoende tewerkstellingskansen. Een hoge werkloosheid die veel hoger is dan het officiële cijfer van 3,3%, en ondertewerkstelling zijn de onderliggende redenen voor de armoedegraad.

Vrouwen spelen een grote rol in de Mongolische maatschappij. Zij hebben over het algemeen dezelfde rechten als mannen en bekleden belangrijke posities in de administratie en de zakenwereld. De topfuncties zijn echter een mannenzaak. Op onderwijsgebied scoren vrouwen dan weer beter dan mannen.

2.3. *Buitenlands beleid*

Mongolië voert een politiek van ongebondenheid en in 1993 riep het zich uit als een kernwapenvrije zone. Tezelfdertijd zoekt het internationale zekerheid die het door een actieve rol in internationale organisaties als de Verenigde Naties (VN) en in een goede samenwerking met de Verenigde Staten (VS), Japan en de EU hoopt te vinden. Japan geniet als belangrijkste donorland een hoog aanzien. In 2004 aanvaardde de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE) Mongolië als een ‘partner voor samenwerking’. In november 2012 trad Mongolië als 57ste partij toe tot de OVSE. Mongolië tracht ook zijn ‘Aziatisch profiel’ te benadrukken en onderhoudt vriendschappelijke relaties met zowel Zuid- als Noord-Korea.

Mongolië staat voor de constante uitdaging om een goed evenwicht te vinden in de relaties met zijn machtige burens Rusland en China. Een goede verhouding met China is economisch van groot belang. Zo leidt de enige bruikbare weg naar zee naar de Chinese haven Tianjin. China is de voornaamste handelspartner en de grootste investeerder in Mongolië. Bovendien zijn talrijke Chinezen er tewerkgesteld. Ook met Rusland is er een grote economische samenwerking. De voorbije jaren hebben de bezoeken van de presidenten Poetin en Medvedev de bilaterale betrekkingen een nieuwe impuls gegeven.

2.4. *Relatie tussen Vlaanderen en Mongolië*

In september 2009 maakte Vlaanderen 50.000 euro vrij voor de slachtoffers van de overstromingen die Mongolië eind juli 2009 troffen. Het bedrag ging naar Caritas International dat via Caritas Mongolië voor onderdak en drinkwater zorgde voor de ontheemde bevolking.

Mongolië is voor Vlaanderen een heel bescheiden handelspartner. De invoer is zelfs zo goed als onbestaande, met uitzondering van 2007 toen een eenmalige levering van rubberbanden voor vrachtwagens en bussen zorgde voor een import van 6,37 miljoen euro. De invoer bedroeg in 2012 slechts 1,94 miljoen euro terwijl 2011 nog goed was voor 2,89 miljoen euro. In 2011 steeg de Vlaamse uitvoer naar Mongolië met maar liefst 452%. In 2012 bedroeg de Vlaamse uitvoer 11,34 miljoen euro, waarmee Mongolië de 151ste plaats innam op de lijst van Vlaamse exportbestemmingen.

Op 3 maart 1992 sloten de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie (BLEU) en Mongolië een overeenkomst inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen. Deze investeringsovereenkomst werd goedgekeurd bij het decreet van 5 april 1995. Zij is op 15 april 2000 in werking getreden.

3. Het ontstaan van de overeenkomst

Op 10 juli 2008 legde de Europese Commissie aan de Raad een aanbeveling voor om te onderhandelen over een partnerschaps- en samenwerkingsovereenkomst (PSO) tussen de EU en Mongolië. De Raad gaf op 7 september 2009 zijn akkoord.

De officiële lancering van de onderhandelingen gebeurde op 17 september 2009 in de Mongolische hoofdstad Ulaanbaatar. De eerste echte onderhandelingsronde over de niet-handelsgerelateerde artikelen vond op 21 januari 2010 eveneens in Ulaanbaatar plaats. De gesprekken verliepen zeer vlot. Een tweede onderhandelingsronde in Brussel op 18 maart 2010 leidde tot een akkoord over 48 van de 50 niet-handelsgerelateerde artikelen. Er was geen akkoord over de artikelen inzake migratie enerzijds, en landbouw, veestapel, visserij en plattelandsontwikkeling anderzijds.

Op 14 mei 2010 bereikten de onderhandelaars een principiële overeenkomst over alle niet-handelsgerelateerde artikelen. Mongolië aanvaardde het compromisvoorstel van de EU over landbouw, veestapel, visserij en plattelandsontwikkeling. Het artikel over migratie, en dan vooral de terugname van migranten, was het belangrijkste knelpunt. Uiteindelijk aanvaardden de Mongoliërs de standaardformulering van de EU in ruil voor financiële steun voor de uitvoering.

Op 12 oktober 2010 bereikten de onderhandelaars tijdens de vergadering van het gemengd comité een akkoord over de handel in grondstoffen, het laatste knelpunt in het handels-hoofdstuk. Dit akkoord voorziet:

- de verbintenis van beide partijen om specifieke regels voor grondstoffen overeen te komen in de gemengde comités (of het subcomité inzake handel en investeringen);
- een verklarend artikel 25 over grondstoffen dat de inhoud weergeeft van de aangegane verbintenissen;
- de mogelijkheid voor beide partijen om aangepaste maatregelen te treffen in geval de andere partij de uitvoer van grondstoffen beperkt (artikel 63.4).

Tijdens dezelfde vergadering slaagden de onderhandelaars er ook in de kloof te dichten die bestond in andere hoofdstukken van de overeenkomst.

De onderhandelaars paraferden de ontwerptekst op 20 december 2010 in Ulaanbaatar.

4. Belang en inhoud van de overeenkomst

De PSO vormt een belangrijke stap in de versterking van de relaties tussen de EU en Mongolië. De overeenkomst zal zorgen voor een nauwe en regelmatige dialoog die de bestaande samenwerking op verschillende vlakken moet verbeteren. Daarnaast zal zij ook leiden tot een dialoog en samenwerking inzake algemene thema's zoals grenscontroles, de strijd tegen de georganiseerde misdaad, infectieziektes en klimaatverandering.

De PSO is een traditionele algemene kaderovereenkomst die drie traditionele aspecten behelst, met name de samenwerking op politiek, economisch en sectoraal vlak.

5. Belang voor Vlaanderen

De doelstellingen van de kaderovereenkomst kaderen perfect in het beleid van de Vlaamse Regering die actief inzet op de internationale samenwerking.

Titels III, IV en VI van de voorliggende overeenkomst regelen de samenwerking tussen de EU en Mongolië op verschillende vlakken. Een aantal samenwerkingsgebieden is van

belang voor Vlaanderen. In de hiernavolgende artikelsgewijze toelichting staat een bondige bespreking van die samenwerking.

II. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING

In de preambule wijzen de partijen op het belang van hun relatie. De EU en Mongolië geven onder meer uiting aan hun wens om de economische en sociale vooruitgang van hun inwoners te bevorderen en zeggen hun steun toe aan de strijd tegen het terrorisme, de georganiseerde misdaad en massavernietigingswapens. Zij zullen alle vormen van duurzame ontwikkeling bevorderen. Tot slot verwijzen zij naar het belang van handel en dan vooral handel in grondstoffen.

Titel I – Aard en toepassingsgebied

Respect voor de democratische beginselen, de mensenrechten en de rechtsstaat vormen een essentieel element van deze overeenkomst. De partijen bevestigen hun verbintenis om duurzame ontwikkeling te bevorderen, samen te werken om het hoofd te bieden aan de gevolgen van de klimaatverandering en de globalisering, en bij te dragen tot het halen van de ontwikkelingsdoelstellingen, met inbegrip van de millenniumdoelstellingen. De EU en Mongolië bevestigen ook hun gehechtheid aan een hoog niveau van bescherming van het leefmilieu en inclusieve sociale structuren, en aan de principes van goed bestuur, met inbegrip van de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht en de strijd tegen corruptie (artikel 1).

Artikel 2 stelt dat de inspanningen van de partijen zijn gericht op:

- samenwerking inzake politieke en economische aangelegenheden in regionale en internationale fora en organisaties;
- samenwerking in de strijd tegen ernstige misdrijven van internationaal belang, de verspreiding van massavernietigingswapens, handvuurwapens en lichte wapens;
- samenwerking op het vlak van handel en investeringen;
- samenwerking inzake justitie, vrijheid en veiligheid;
- samenwerking in alle sectoren van wederzijds belang;
- een verhoogde deelname aan subregionale en regionale samenwerkingsprogramma's;
- een betere wederzijdse beeldvorming;
- de bevordering van wederzijds begrip tussen de inwoners;
- de bestrijding van armoede in een context van duurzame ontwikkeling en de geleidelijke integratie van Mongolië in de mondiale economie.

In deze titel gaat ook aandacht naar de strijd tegen de verspreiding van massavernietigingswapens en de overbrengingsmiddelen daarvan (artikel 3), het illegaal produceren en verhandelen van handvuurwapens en lichte wapens (artikel 4), ernstige misdrijven van internationaal belang (artikel 5) en het terrorisme (artikel 6).

Titel II – Bilaterale, regionale en internationale samenwerking

De partijen komen overeen de algemeen geldende Europese principes, normen en standaarden ingang te laten vinden in Mongolië. Zij streven naar een versterking van de dialoog en de samenwerking tussen hun overheden op het vlak van normalisatie (artikel 7).

De partijen wisselen standpunten uit en werken samen in regionale en internationale fora en organisaties. Zij willen de samenwerking bevorderen tussen denktanks, academici, niet-gouvernementele organisaties en de media. Die samenwerking kan meer specifiek het organiseren van opleidingen, workshops en seminars inhouden, naast de uitwisseling van experts, studies en andere acties (artikel 8).

De EU en Mongolië voeren hun activiteiten uit op bilateraal of regionaal vlak of een combinatie van beiden. Daarbij streven zij naar een maximale betrokkenheid van geïnteresseerde partijen en maken zij gebruik van de beschikbare middelen. De partijen kunnen de financiële steun uitbreiden tot de samenwerkingsactiviteiten die de overeenkomst voorziet (artikel 9).

Titel III – Samenwerking inzake duurzame ontwikkeling

Het hoofddoel van de ontwikkelingssamenwerking is de armoedebestrijding overeenkomstig de millenniumdoelstellingen. De ontwikkelingssamenwerkingsstrategieën van de partijen zijn gericht op:

- het bevorderen van de menselijke en de sociale ontwikkeling;
- een duurzame economische groei;
- het bevorderen van een duurzaam leefmilieu en het behoud van natuurlijke rijkdommen;
- het voorkomen en aanpakken van de gevolgen van de klimaatverandering;
- het ondersteunen van een beleid dat is gericht op een verdere integratie in de mondiale economie en het internationale handelssysteem;
- het voortzetten van de toetredingsprocedures met het oog op een verbetering van de ontwikkelingshulp (artikel 10).

Op het vlak van economische ontwikkeling willen de partijen een evenwichtige economische groei, armoedebestrijding en minder sociaaleconomische ongelijkheid. De overeenkomst moet ook verbintenissen bevatten inzake de sociale aspecten en milieuaspecten van de handel (artikel 11).

Op sociaal gebied streven de partijen naar een naleving van de arbeidsnormen die de Internationale Arbeidsorganisatie (IAO) oplegt, een sociale dialoog en voldoende voedsel voor mens en dier (artikel 12).

De partijen bevestigen de noodzaak van een hoog niveau van milieubescherming, het behoud en het beheer van natuurlijke rijkdommen en biodiversiteit. Zij willen een grotere samenwerking inzake milieuaangelegenheden en streven naar de bekrachtiging en de toepassing van milieuverdragen (artikel 13).

Titel IV – Samenwerking inzake handel en investeringen

De partijen bevorderen de ontwikkeling en de diversificatie van hun commerciële betrekkingen. Zij streven naar een betere markttoegang door het opheffen van handelsbelemmeringen, meer bepaald door het tijdig wegnemen van niet-tarifaire belemmeringen en door maatregelen te treffen voor een betere transparantie.

De partijen erkennen dat de handel een onmisbare rol speelt in de ontwikkeling en dat hulp in de vorm van handelspreferenties zijn nut heeft bewezen voor ontwikkelingslanden. Zij informeren elkaar over het gevoerde beleid en moedigen dialoog en samenwerking aan (artikel 14).

De volgende artikelen hebben betrekking op:

- sanitaire en fytosanitaire aangelegenheden: de partijen werken onder meer samen inzake voedselveiligheid en dierenwelzijn (artikel 15);
- technische handelsbelemmeringen (TBT): de partijen stimuleren het gebruik van internationale normen en wisselen informatie uit inzake normen, conformiteitsbeoordelings-

- procedures en technische regelgeving in het kader van de WTO-overeenkomst (artikel 16);
- samenwerking op douanegebied: de partijen besteden aandacht aan de zekerheid en de veiligheid van de handel; zij zijn bereid om in de toekomst protocollen te sluiten over douanesamenwerking (artikel 17);
  - handelsfacilitering: de partijen willen een vereenvoudiging van de procedures en een meer transparante handelsregelgeving (artikel 18);
  - investeringen: de partijen moedigen een grotere investeringsstroom aan door een aantrekkelijk en stabiel investeringsklimaat te creëren (artikel 19);
  - het mededingingsbeleid: de partijen stimuleren de vaststelling en toepassing van mededingingsregels (artikel 20);
  - diensten: de partijen gaan een dialoog aan die is gericht op het uitwisselen van informatie, het stimuleren van de toegang tot elkaars markten, het bevorderen van de toegang tot kapitaal en technologie en het stimuleren van de handel in diensten (artikel 21);
  - kapitaalbewegingen: de partijen willen het kapitaalverkeer vergemakkelijken (artikel 22);
  - openbare aanbestedingen: de partijen willen procedurele regels en transparantie (artikel 23);
  - transparantie: de partijen bevestigen de verbintenissen die zij zijn aangegaan in de algemene overeenkomst inzake tarieven en handel (GATT, 1994) en de algemene overeenkomst inzake handel in diensten (GATS) (artikel 24);
  - grondstoffen: de partijen erkennen dat een duidelijk kader de beste manier is om een omgeving te creëren die gunstig is voor buitenlandse directe investeringen in de productie van en de handel in grondstoffen (artikel 25);
  - regionaal beleid: de partijen moedigen het regionale ontwikkelingsbeleid aan (artikel 26);
  - bescherming van intellectuele eigendomsrechten: de partijen hechten veel belang aan de bescherming van intellectuele eigendomsrechten en zullen zo vlug mogelijk een bilaterale overeenkomst inzake geografische aanduidingen sluiten (artikel 27).

Een subcomité inzake handel en investeringen wordt opgericht. Het staat het gemengd comité bij in het vervullen van zijn taken (artikel 28).

Titel V – Samenwerking op het vlak van justitie, vrijheid en veiligheid

De partijen besteden speciale aandacht aan het behoud van de rechtsstaat en de versterking van de instellingen en wisselen informatie over hun wetgeving uit (artikel 29).

De samenwerking strekt zich uit over:

- de bescherming van persoonsgegevens: de partijen willen het hoogst mogelijke niveau van bescherming (artikel 30);
- migratie: de partijen streven naar preventie en controle inzake illegale immigratie; zij zullen een overeenkomst sluiten inzake de terugname van hun inwoners; de EU zal hiervoor financiële steun verlenen (artikel 31);
- drugsbestrijding: de partijen willen een evenwichtige aanpak door samenwerking tussen de bevoegde overheden; die samenwerking richt zich op het verminderen van drug-gerelateerde lichamelijke schade, de aanpak van de productie van synthetische drugs, de drugshandel en het -gebruik, en het voorkomen dat misbruik wordt gemaakt van precursoren die men gebruikt voor de illegale aanmaak van narcotische drugs en psychotrope substanties (artikel 32);

- de strijd tegen de georganiseerde misdaad en corruptie: de samenwerking richt zich speciaal op de toepassing van internationale standaarden en overeenkomsten (artikel 33);
- de strijd tegen het witwassen van geld en de financiering van het terrorisme: de samenwerking biedt de mogelijkheid om informatie uit te wisselen en maatregelen te treffen in de strijd tegen witwaspraktijken (artikel 34).

Titel VI – Samenwerking in andere sectoren

De partijen zullen samenwerken in volgende domeinen:

- mensenrechten: de samenwerking bestaat onder meer uit het ontwikkelen en implementeren van nationale actieplannen, het bevorderen van mensenrechten in het onderwijs, het versterken van nationale en regionale instellingen, en het vestigen van een brede dialoog (artikel 35);
- financiële diensten: de partijen willen een betere controle van banken, verzekeringsinstellingen en andere delen van de financiële sector (artikel 36);
- een dialoog over het economische beleid: de partijen willen een uitwisseling van informatie over economische trends en beleidsdomeinen en ervaringen inzake de coördinatie van het beleid in de context van regionale economische samenwerking en integratie (artikel 37);
- goed fiscaal bestuur: met dit doel zullen de partijen de internationale samenwerking en de belastinginning verbeteren (artikel 38);
- het industriële beleid en de samenwerking in kleine en middelgrote ondernemingen: de samenwerking betreft onder meer de bevordering van contacten tussen economische operatoren, het stimuleren van innovatieve maatregelen, de steun aan activiteiten opgezet door de private sector en gezamenlijke onderzoeksprojecten (artikel 39);
- toerisme: de partijen willen een evenwichtige en duurzame ontwikkeling van het toerisme overeenkomstig de ethische code van de Wereldorganisatie voor Toerisme (WOT) en de principes van duurzaamheid; de partijen willen ook samenwerken om het natuurlijke en culturele erfgoed te bewaren en het potentieel van dat erfgoed aan te wenden, en zij willen het ecotoerisme bevorderen (artikel 40);
- de informatiemaatschappij: de partijen erkennen het vitale belang van informatie en communicatietechnologie voor de economische en sociale ontwikkeling; de samenwerking richt zich onder meer op een regionale dialoog, interconnectie en interoperabiliteit van de netwerken en diensten, normalisering en verspreiding van nieuwe informatie- en communicatietechnologieën, de bevordering van onderzoek, digitale televisie, en de veiligheid van de informatie- en communicatietechnologieën (artikel 41);
- audiovisuele middelen en de media: de partijen zorgen voor het aanmoedigen, steunen en vergemakkelijken van uitwisselingen, samenwerking en dialoog tussen hun betrokken instellingen en personen (artikel 42);
- wetenschap en technologie: de samenwerking kan de vorm aannemen van gezamenlijke onderzoeksprojecten en de uitwisseling en opleiding van wetenschappers (artikel 43);
- energie: de nadruk ligt onder meer op gunstige investeringsmogelijkheden, het diversifiëren van de voorraden en het ontwikkelen van nieuwe en hernieuwbare energiebronnen; de partijen wijzen op het verband tussen de toegang tot energiediensten en duurzame ontwikkeling; de handel in nucleaire materialen kan het voorwerp uitmaken van een specifieke overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie en Mongolië (artikel 44);
- vervoer: de partijen willen de investeringsmogelijkheden en het verkeer van goederen en personen verbeteren, de veiligheid in de lucht- en zeevaart bevorderen, piraterij bestrijden, het milieu beschermen en de efficiëntie van de verschillende vervoersmiddelen verbeteren (artikel 45);

- onderwijs en cultuur: de partijen willen een samenwerking die hun diversiteit respecteert met het oog op wederzijds begrip en kennis van elkaars culturen; de partijen werken samen in internationale fora zoals de UNESCO en hebben ook aandacht voor de ratificatie en de toepassing van het verdrag inzake de bescherming en bevordering van de diversiteit van cultuuruitingen; zij willen hun hoger onderwijsstelsels moderniseren en persoonlijke contacten bevorderen (artikel 46);
- het milieu, klimaatverandering en natuurlijke rijkdommen: de partijen wijzen op de noodzaak om de natuurlijke rijkdommen en de biodiversiteit duurzaam te beschermen en te beheren als basis voor de ontwikkeling van de huidige en toekomstige generaties; zij willen de negatieve gevolgen van de klimaatverandering aanpakken en milieuaspecten integreren in alle samenwerkingsdomeinen (artikel 47);
- landbouw, veeteelt, visserij en plattelandsontwikkeling: de partijen richten hun samenwerking onder meer op de handel in planten, dieren en hun producten, het dierenwelzijn, het ontwikkelingsbeleid in rurale gebieden, kwaliteitscontrole van planten en dieren, de ontwikkeling van een duurzame en milieuvriendelijke landbouw en opleiding (artikel 48);
- gezondheid: de partijen werken voornamelijk samen op het vlak van het verbeteren van de gezondheidsdiensten, gezamenlijke activiteiten inzake epidemiologie, preventie en controle van niet-overdraagbare ziektes en de implementatie van internationale overeenkomsten (artikel 49);
- tewerkstelling en sociale ziekten: de partijen werken samen met het oog op het versterken van de sociale dimensie van de globalisering en bevestigen de verbintenissen die zij zijn aangegaan om de internationaal erkende normen te respecteren, te bevorderen en te realiseren; de samenwerking kan de vorm aannemen van specifieke programma's en projecten, dialoog en initiatieven op bilateraal of multilateraal vlak (artikel 50);
- statistiek: de partijen bevorderen de harmonisering van hun statistische methodes en praktijken en rechtstreeks contact tussen de verschillende diensten (artikel 51);
- de modernisering van de staat en de overheidsdiensten: de partijen streven naar een moderne administratie door het verbeteren van de efficiëntie, het waarborgen van een transparant beheer van de overheidsmiddelen en de verbetering van het wettelijke en institutionele kader (artikel 53);
- risicobeheersing in verband met rampen: de partijen willen de risico's beperken en de gevolgen van natuurrampen beheersen waarbij de nadruk ligt op preventie en een proactieve benadering (artikel 54).

De partijen erkennen de rol en de potentiële bijdrage van het maatschappelijke middenveld in een democratisch bestuur. Zij zullen de dialoog en de interactie met het maatschappelijke middenveld bevorderen (artikel 52).

Titel VII – Vormen van samenwerking

De partijen zullen de nodige middelen vrijmaken om de samenwerkingsdoelstellingen te realiseren. Zij zullen onmiddellijk reageren op vragen voor administratieve bijstand om op die manier de strijd tegen fraude, corruptie en andere onregelmatigheden aan te gaan. Zij moedigen de Europese Investeringsbank (EIB) aan haar activiteiten in Mongolië voort te zetten. De partijen bieden financiële hulp overeenkomstig de beginselen van goed financieel beheer. Zij werken samen om de financiële belangen van de EU en Mongolië te beschermen en nemen maatregelen om fraude, corruptie en andere illegale activiteiten aan te pakken (artikel 55).

Titel VIII – Institutioneel kader

De partijen richten een gemengd comité op dat zorgt voor de goede werking en uitvoering van de overeenkomst, de prioriteiten vaststelt met betrekking tot de doelstellingen van de overeenkomst en aanbevelingen doet voor de bevordering van de doelstellingen (artikel 56).

Titel IX – Slotbepalingen

Artikel 57 is een aanpassingsclausule die de partijen de mogelijkheid biedt de overeenkomst uit te breiden met het oog op de intensivering van het samenwerkingsniveau.

De overige slotbepalingen hebben betrekking op:

- de verhouding tot andere overeenkomsten (artikel 58);
- het nakomen van verplichtingen (artikel 59);
- het verlenen van faciliteiten aan bevoegde ambtenaren en deskundigen (artikel 60);
- de territoriale toepassing (artikel 61);
- de definitie van ‘partijen’ (artikel 62);
- de inwerkingtreding en de looptijd van de overeenkomst (artikel 63);
- de notificaties (artikel 64);
- de authentieke taalversies (artikel 65).

De overeenkomst geldt initieel voor een periode van vijf jaar, die automatisch met een jaar wordt verlengd, tenzij de ene partij de andere partij in kennis stelt dat zij geen verlenging wil.

III. PROCEDUREVERLOOP

1. Gemengd karakter en ondertekening

Tijdens zijn vergadering d.d. 11 mei 2010 legde de Werkgroep Gemengde Verdragen (WGV), adviesorgaan van de Interministeriële Conferentie voor Buitenlands Beleid (ICBB), het gemengde karakter van de overeenkomst vast. Zowel de federale staat als de gemeenschappen, de gewesten en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, zijn bevoegd. Overeenkomstig de beslissing van de ICBB van 9 juli 2008 worden de leden van de ICBB geacht met de in de WGV bereikte consensus in te stemmen behoudens bezwaar binnen de 30 dagen na de notificatie van het verslag van de WGV. In zijn brief van 12 augustus 2010 deelde de voorzitter van de ICBB aan de minister-president van de Vlaamse Regering mee dat geen enkel bezwaar werd geformuleerd, zodat het verslag definitief is goedgekeurd.

De overeenkomst werd op 30 april 2013 ondertekend in Ulaanbaatar volgens formule 3 van de ICBB, dit wil zeggen één enkele handtekening in naam van het Koninkrijk België, doch met vermelding van al de betrokken overheden onder de handtekening. Dit is immers de gebruikelijke formule voor de ondertekening door België van verdragen tussen de EU en derde landen.

2. Advies van de Strategische Adviesraad internationaal Vlaanderen

De Strategische Adviesraad internationaal Vlaanderen (SARiV) bracht advies uit op 18 mei 2011 (kenmerk 2011/10). De SARiV vraagt de Vlaamse Regering aandacht te hebben voor de implicaties van deze overeenkomst voor de BLEU-investeringsovereenkomst, mede in het kader van het herzien van het EU-investeringsbeleid. Op het vlak van samen-

werking inzake toerisme wijst de SARiV op de Vlaamse bijdrage via het UNESCO-trustfonds tot de conservatie van de bevroren graven van de Scythen in het Altajgebergte.

3. Advies van de Raad van State

De Raad van State bracht advies uit op 7 november 2013 met kenmerk 53.978/VR. In zijn advies merkt de Raad van State op dat het in artikel 56, lid 2, opgerichte Gemengd Comité en in artikel 28 opgerichte subcomité, beslissingsbevoegdheid hebben. De Raad van State herinnert eraan dat het noodzakelijk is om binnen België ook in de nodige procedures te voorzien om de Belgische standpuntbepaling en vertegenwoordiging in deze comités te regelen. De huidige samenwerkingsakkoorden van 8 maart 1994 bieden echter geen voldoende juridische basis. De vertegenwoordiging en de standpuntbepaling namens België in het Gemengd Comité en in het subcomité zullen overeenkomstig artikel 92bis, §4bis, tweede lid, het voorwerp uitmaken van een overleg tussen de betrokken regeringen.

In afwachting van de aanpassing van het samenwerkingsakkoord betreffende de vertegenwoordiging van België bij de EU wordt het overleg inderdaad geregeld bij artikel 92bis §4bis, tweede lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen.

De partijen verbinden zich tot samenwerking op verschillende domeinen. Zij maken hierbij vaak de afspraak om verdere stappen te ondernemen betreffende de ratificatie en de tenuitvoerlegging van multilaterale verdragen over de betrokken aangelegenheid. Hoewel België reeds partij is bij de multilaterale (basis)verdragen voor verschillende door de kaderovereenkomst geviseerde aangelegenheden, meent de Raad van State dat dit niet altijd het geval is. De Raad van State verwijst hierbij naar de Wijziging van het Statuut van Rome van het Internationaal Strafhof betreffende de misdaad van agressie, aangenomen te Kampala op 11 juni 2010, en de Wijziging van artikel 8 van het Statuut van Rome van het Internationaal Strafhof, aangenomen te Kampala op 10 juni 2010. België is hier geen partij. De Raad van State vervolgt dat een gelijkaardige vaststelling geldt voor de in de kaderovereenkomst opgenomen verbintenis om samen te werken door middel van de ratificatie en tenuitvoerlegging van internationale mensenrechteninstrumenten (artikel 35, lid 1) en relevante multilaterale milieuovereenkomsten (artikel 47, lid 2). De Raad van State concludeert dan ook dat door partij te worden bij voorliggende kaderovereenkomst, België er zich toe verbindt verdere stappen te ondernemen tot ratificatie van deze multilaterale verdragen.

De instemmingsprocedures van diverse internationale mensenrechteninstrumenten zijn wat de Vlaamse overheid betreft afgerond, zoals het facultatief Protocol bij het Internationaal Verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten, aangenomen te New York op 10 december 2008 en Facultatief Protocol bij het Verdrag inzake de rechten van het kind inzake een mededelingsprocedure, aangenomen in New York op 19 december 2011 en ondertekend in Genève op 28 februari 2012. Andere zijn echter exclusief federale verdragen, zoals verdrag Wijziging van het Statuut van Rome van het Internationaal Strafhof betreffende de misdaad van agressie, aangenomen te Kampala op 11 juni 2010, waarbij van de Vlaamse overheid geen actie wordt verwacht. Voor andere verdragen evalueert de Vlaamse Regering op basis van de merites van elk verdrag of een ondertekening of toetreding aangewezen is in lijn met het beleid ter zake.

Tot slot stelt de Raad van State dat het beter was geweest de Franse Gemeenschapscommissie van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest te vermelden in de handgeschreven vermelding van al de bevoegde overheden onder de handtekening van de eerste minister en de minister van Buitenlandse Zaken.

De Vlaamse Regering neemt akte van deze opmerking van de Raad van State.

4. Inwerkingtreding, duur en voorlopige toepassing van de overeenkomst

Overeenkomstig verdragsartikel 63 treedt de overeenkomst in werking op de eerste dag van de maand die volgt op de datum waarop de laatste partij de andere partij ervan in kennis heeft gesteld van het afronden van haar interne procedure.

De overeenkomst wordt gesloten voor vijf jaar, en automatisch met telkens één jaar wordt verlengd tenzij één van de partijen de andere in kennis stelt dat zij de overeenkomst niet wenst te verlengen.

De minister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid,
Landbouw en Plattelandsbeleid,

Kris PEETERS

**Ontwerp van decreet houdende instemming met
de kaderovereenkomst inzake een partnerschap en samenwerking tussen
de Europese Unie en haar lidstaten, enerzijds,
en Mongolië, anderzijds,
ondertekend in ----- op -----**

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw
en Plattelandsbeleid;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De Vlaamse minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en
Plattelandsbeleid is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams
Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschaps- en een gewestaangelegenheid.

Art. 2. De kaderovereenkomst inzake een partnerschap en samenwerking tussen de
Europese Unie en haar lidstaten, enerzijds, en Mongolië, anderzijds, ondertekend in
----- op -----, zal volkomen gevolg hebben.

Brussel,

De minister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid,
Landbouw en Plattelandsbeleid,

Kris PEETERS

ONTWERP VAN DECREET

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De Vlaamse minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschaps- en een gewestaangelegenheid.

Art. 2. De kaderovereenkomst inzake een partnerschap en samenwerking tussen de Europese Unie en haar lidstaten, enerzijds, en Mongolië, anderzijds, ondertekend in Ulaanbaatar op 30 april 2013, zal volkomen gevolg hebben.

Brussel, 31 januari 2014.

De minister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid,
Landbouw en Plattelandsbeleid,

Kris PEETERS